

XXII LEND – LENNUOSKUS JA LENNU ILU

EVA-LIISA LINDER

Siiim Vahuri foto

Esireas: Mihkel Kabel, Ursula Ratasepp, Laura Peterson ja Mari-Liis Lill;
teises reas: Tõnn Lamp, Britta Vahur, Inga Salurand ja Lauri Lagle;
kolmandas reas: Veiko Tubin, Markus Luik, Risto Kübar ja Sergo Vares;
tagareas: Martin Kõiv, Ragne Pekarev ja Nero Urke.

Alles see oli, kui noor sisseastuja keset eksamiärevat saali luges: „Kui ollakse ainult vastu, / ei olda millegi poolt.“

Nüüd on kevad ja järjekordne lend näitlejaid Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia lavakunstikoolist lendab teatri-

tesse laiali. Iga pereheitmine on oma-näoline. Seekordne, XXII lend on parimate kevadiste hetkede sarnane: soe, paljulubav ja poeetiline. Neil on läinud kõik kuidagi ilusti. Mitte ainult et nad ise on ilusad. Üheskoos lõpuni käidud koolitee, värvikad diplomilavastused, tunnustav kriitika ning sujuv sulandumine teatrisse räägivad enda eest. Näib, et Priit Pedajase lavastustest kuulsat atmosfääri on jagunud nendelegi.

Sarnaselt oma juhendaja eelmise ja esimese, XVIII lennuga, keda praegu Eesti teatris vaadata võime, on ka lõpetav kursus tantsiv, laulev ja ansamblliline. Lavakunstikooli peaaegu poolesajaaastasest ajaloost peegelduvad nende puhul vastu veel otseste ja vaimsete isade (VII) ning (peamiselt) emade lend (X). Ka praeguses lennus on materjali kujuneda tagantjärele vaates tugevaks.

Veel paistab lõpetava kursuse puhul silma erakordne harmoonilisus, mis ei väljendu mitte ainult lennu järjekorranumbris ja selles, et tüdrukuid on 1/3 ja poisid 2/3; et tüdrukud on tugevad ja targad, poisid tundelised ja püüdlid; et kuuest diplomilavastusest pool on teatripildis esiletõusvad ja pool lihtsalt tublid koolitööd; et hõlmatud oli nii sõna- kui kehadominandiga teater, sotsiaalkriitiline, kineetiline, pärimus- ja keeleteater, kogupere- ja suveteater, vaid tasakaalu on ka nii üliõpilaste koosluses tervikuna kui igatühe siseilmas eraldi.

Meile on palju antud I

Tugev kursus ei teki tühjalt kohalt. Kõige aluseks on sobiv valik. Kuigi taust ei ole kunagi valiku kriteerium, juhtus kolmandik sissesaanuist olema Vanalinna Hariduskolleegeiumi Lembit Petersoni juhendatavast teatriklassist. Tagantjärele tundub, et sealne vaim(sus), pühendunud tõsiväärtuste otsimine sobis hästi kursuse tuumaks, millega liitusid kergelt ülejäänud tundlikud natuurid.

Ka teised tulijad, kes tavalisest või teatriklassiga koolist, ülikoolist või kodutalust, tõid igatüks kaasa oma erilaadse maailma. Küllap osa kollektiivsest teadvusest moodustasid aastad enne lavakooli sisseastumiskatseid kas Tartu Ülikoolis psühholoogiat (Ursula Rata-sepp), keemiat (Ragne Pekarev), semiootikat (Nero Urke, Mari-Liis Lill) või avalikku haldust (Markus Luik) õppides, Humanitaarinstituudis (Laura Peterson) või ärikoolis (Lauri Lagle ning kursusega koos alustanud Helena Vooglaid) käies või sõjaväes aega teenides (Veiko Tubin). Nii nagu lauluõpetaja Riina Roose suvistel rattamatkadel, on sõbralik ja üksikeist toetav kursus rännanud läbi igapäevaste koolitundide, külalislektorite loengute, eraviisiliste Euroopa-reiside, prooviperioodide, esija reatenduste, vahetusüliõpilasaja Inglismaal ja teatrikoolide festivali Tšehhis...

Südamlik omailm on neid toetanud ka siis, kui mets keset rännakut äkki pahaendeliselt hämardub ja neil on tunne, nagu nukkudel roheline päikese maal.

Üks rännuseltsiline, Helena Lorents, hiljem Vooglaid, valis teelahkmel kõrvalharu, jäädes lapseootuspuhkusele ning hiljem eesti filoloogiaerialal Tallinna Ülikoolis jätkates. Kuid vaimus vantsib temagi põhituumikuga kaasa ning kohtub loodetavasti ühistes peatuspunktides – nagu praegugi Theatrumis Eva Eensaare ja Maria Petersoni „Laulude“ kavasaledes.

Meile on palju antud II

Neli aastat. Kolmkümmend õppejõudu. Hommikul kella üheksast poole üheteistkümmeni öhtul, mil kool suletakse, enamasti ka nädalavahetustel. Eriala- ja teooriatunnid. Kodu- ja lisatööd.

Varakult lõimiti kursus „päristeatri“ tegemistesse. Esimese koolitalve lumi ei

olnud veel ära sulanud, kui kursus kutsuti külalisesinema näitlejaansambli „Kaunimad aastad... 10“ kontserdisarja. „Kus on me kodu, kes seda teaks...“ Lavakooli maja oli remonti minemas...

Suvel sai Sergo Vares (pärast äsja-seid loomaetüüde) pisirolli Emajõe Suveteatri „Nipernaadi“ lavastuses. Samal suvel katsetas osa õpilasi (Sergo Vares, Martin Kõiv, Lauri Lagle, Mari-Liis Lill, Britta Vahur, Nero Urke, Risto Küber) tööd filmikaamera ees, osaledes Tallina Ülikooli filmitudengite kursusetöodes, mida hiljem kinos ning salvestisel TMK 2005, nr 3 vahel näha võis. Hiljem on kaamerakogemust lisanud kodumaine seriaal (Ursula Ratasepp, Lauri Lagle), mängu- (Tõnn Lamp, „Täna öösel me ei maga“) ja reklaamfilm (Risto Küber). Raadioteatris sai kursus „hääled valgeks“ teise kursuse sügisel Krustenite tekstede lugedes.

Ka teisel koolitalvel polnud kevad veel kätte jõudnud, kui kogu kursus seisis juba suure teatri suurel laval – Eesti Draamateatri Kõivu/Pedajase „Finis nihilis“. Kahel üliõpilasel nimeline roll, ülejäänud taustaosades.

Esimestest kooliaastatest jäävad meelde veel kava Karl Adra mälestusraamatu ja Juhan Viidingu luulekogu esitluselt.

Teine aasta jooksis sujuvalt kolmandasse „Suveöö unenägu“ ette valmistades ja oma esimese õppelavastusega üles astudes. Järgnes kirev lõpulavastuste karussell: Pedajas, Koldits, Pepelajev, Türnpu, Tooming, Lamp...

Ikka oleme nõutud I

Arvamustest kajas vaimustust. Ka kriitilisemad hinnangud lavastuste kohta leebusid üliõpilasist kõneldes. Tõepärast keskmist väljendab Jürgen Rooste: „intellektuaalsete ambitsioonidega säravasilmsed tudengid, kelle olekut iseloomustab praegu eeskätt sarm ja innukus“ (Sirp 21. IV 2006).

Teatripildis erandlikena tõusid esile pärimusteater „Lemminkäise“ näol, „Kirsiaia“ kineetiline tõlgendus ja keeleteadusliku teksti „Keeleuuenduse lõpmattus kurvis“ esitamine. Märk on see, et paari lavastuse puhul haarasid sulle kõrvalalade meistrid Arne Merilai ja Jürgen Rooste (vastavalt „Boreaalne boleero“ Sirbis 25. XI 2005 ja „Kes ei saa veendud, see saab väändud!“ Sirbis 21. IV 2006).

Kuid siiski, nagu ütleb kursuse juhendaja kultuurilehes: „Üks lavastus jäi küll puudu – psühholoogilise teatri tekst, Tšehhov näiteks...“ (Sirp 17. II 2006).

Nii lähevad nad teatritesse... NO 99 lennuka ja Linnateatri kogenud vaimuga liituvad näitlejakolmikud, Draamateatri ja Vanemuise hemoglobiinitaset tõstavad noored nelikud. Üks vabahärra otsustas selleks ka jääda.

Suvelavastusteks on nad juba kohale jõudnud.

Ikka oleme nõutud II

Ehkki nad on teatrite poolt nõutud, ei ole nad kaotanud nõutust. Tulekuelevusest viimase aasta „küpse“-tundeni on neid iseloomustanud tõsine ja otsiv suhtumine pakutavasse, osa võtmine, kaasa minemine, hoolimine, areng kui parim olekuvorm. Läbi raske retke on leitud ennast, teisi ja aukartus oma töö ees. Nagu ütleb Mari-Liis Lill Aaviku keelde tõlgitud Mihhail Tšehhovi sõnade kaudu: „Miks ei võiks me kasutada oma elukutset saavutamaks hingerahu? Meie kasutuses on ju lihtsaim vahend. Anda, anda ja veel kord anda, hoidmata midagi endale. Päälegi rajaneb see andmine ju meie armastusel...“

Kui keldriköögist kostab eesti filmimuusika paremik („Õrn, armas õrn“) või valgest saalist üksildase klaverimängija omaloodud laul – tead, et nad on kohal. Ja see on hea.

Nad teavad, et näha seda, mis su ümber, pole kunagi palju nõutud.